

Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų klasifikavimas Airijoje

Šiame priede pateikiamas buityje susidarančių pavojingųjų atliekų apibūdinimas bei rekomendacijos dėl jų klasifikavimo, parengtos pagal Airijos aplinkos apsaugos agentūros 2017 m. išleistą *Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų tvarkymo didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse vadovą*.

Specifinių pavojingųjų atliekų apibūdinimas

Aerozolių balionėliai	
<p>Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas</p> <p>16 05 04* dujos slėginiuose konteineriuose (įskaitant halonus), kuriose yra pavojingųjų medžiagų 16 05 05 dujos slėginiuose konteineriuose, nenurodytos 16 05 04</p>	
<p>Apibūdinimas. Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų kontekste terminas „aerolis“ apibūdina įvairius išpurškiamus gaminius, supakuotus į pakartotinai neužpildomus slėginius indus. Jie apima buitinių vartotojų naudojamus purškiamus skysčio ir putų pavidalo produktus. Žemės ūkio sektoriuje susidaro nemažas kiekis purškiamųjų aerosolių atliekų, kurie buvo naudojami galvijų ir avių žymėjimui.</p> <p>Pavojingumas. Aerozolių balionėliuose gali būti paliktas pradinių medžiagų likutis, kuris gali būti pavojingas, degus (pvz., automobiliniai produktai, insekticidai) arba toksiškas (pvz., chlorintų tirpiklių purškikliai ar kai kurios valymo priemonės). Aerozoliuose taip pat yra propelentas – dujos, išstumiančios aerosolio aktyviają medžiagą (pvz.: butanas), kurios gali būti degios. Net ir tariamai „tuščiuose“ aerosolių balionėliuose lieka tam tikras kiekis suslėgtų degiųjų propelento dujų. Labai senuose aerosoliuose gali būti chlorfluorangliavandenilių (CFC) arba fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (F-dujų), kurios ardo ozono sluoksnį ir prisideda prie klimato kaitos. Todėl bendras balionėliuose likusių dujų kiekis gali būti didelis ir, jeigu šie balionėliai nebus tvarkomi tinkamai, gali sukelti gaisrą ar sprogimą.</p>	
Asbestas	
<p>Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas</p> <p>16 01 11* stabdžių trinkelės, kuriose yra asbesto 17 06 05* statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto</p>	

Apibūdinimas. Asbestas – gamtoje randama medžiaga, atsirandanti kristalizuojantis išsilydžiusioms uolienoms. Asbestas yra skirstomas į kelias rūšis; žemiau paminėtos šešios reguliuojamos rūšys, iš kurių trys pirmosios yra daugiausiai randamos ir naudojamos Airijoje.

1. Krokidolitas, žinomas kaip mėlynasis asbestas	4. Antofilitas
2. Amozitas, žinomas kaip rudasis asbestas	5. Tremolitas
3. Chrizotilas, žinomas kaip baltasis asbestas	6. Aktinolitas

Mėlynasis asbestas yra plačiausiai naudojama asbesto rūšis. Daugumoje pastatų, įskaitant ir gyvenamuosius namus, pastatytų 1940–1985 metais galima rasti asbesto produktų. Žemiau sąrašė pateiktos medžiagos, turinčios asbesto, pagal pavojingumą mažėjančia tvarka:

- vamzdžių ir boilerių izoliacinės medžiagos, įskaitant purškiamas;
- izoliacinės lentos, atsparios ugniai, naudojamos durų panelėse, pertvarose, lubų panelėse, taip pat kaitlenčių, orkaitių ir šildytuvų izoliacijai;
- lynų izoliacija arba suspaustos tarpinės vamzdynamics;
- profiliuotos cementinės stogo dangos lakštai ir čerpės;
- cementiniai vamzdžiai, dūmtakiai, latakai ir vandens rezervuarai;
- vinilinės grindų plytelės ir bituminiai klėjai;
- tekstūruotos dangos ir dažai, kuriuose yra asbesto;
- linoleumas, kuriame yra asbesto;
- išlieti gaminiai, tokie kaip cisternos ir rezervuarai;
- bituminė danga ir drėgmei atsparūs sluoksniai;

Pavojingumas. Asbestas yra 1 kategorijos kancerogenas ir visi šeši asbesto tipai gali sukelti vėžį. Sutrupėjęs ar pažeistas asbestas labiau linkęs į orą išleisti daleles, galinčias užteršti drabužius bei odą, ir patekti į kvėpavimo takus. Trupaus asbesto pavyzdžiai yra purškiamas ugniai atspari medžiaga, skirta plieno konstrukcijoms arba vamzdžių termoizoliacija. Netrupus asbestas – medžiaga, kurioje yra asbesto ir kuri yra atspari nestipriai trinčiai ir pažeidimams, kuri nėra linkusi patekti į kvėpavimo takus ar ant drabužių. Netirpių ir mažesnės rizikos asbesto turinčių medžiagų pavyzdžiai: vinilinės grindų plytelės, asbestcemenčio gaminiai, pvz., tvartų, sandėliukų ar garažų stogo lakštai, čerpės, latakai, lietvamzdžiai, cisternos, rezervuarai ir dūmų vamzdžiai.

Baterijos

Apibūdinimas. Visose baterijose ir akumuliatoriuose yra aplinkai kenksmingų medžiagų, todėl surinkus ir perdirbus baterijas galima išvengti taršos ir taupyti išteklius. 2014 metų Baterijų ir akumuliatorių taisyklėse (*The Battery and Accumulator Regulations*) aprašomi trys baterijų tipai, kuriems taikomos šios taisyklės:

1. **akumuliatoriai** (lengvųjų automobilių, furgonų, sunkvežimių ir valčių užvedimo/starterio akumuliatoriai)
2. **pramoninės baterijos** (įskaitant naudojamus šakiniuose krautuvuose, elektrinėse transporto priemonėse ir golfo vežimėliuose ir pan.)
3. **nešiojamos baterijos** (įskaitant esančias lizdinėse plokštelėse, naudojamose buitiniuose prietaisuose, žaisluose, mobiliuosiuose telefonuose, nuotolinio valdymo pultuose; mygtukų elementuose, naudojamuose fotoaparatuose, laikrodžiuose ir kt.).

Baterijų atliekos turi būti surenkamos atskirai, kad jas būtų galima perdirbti ir panaudoti kaip išteklius. Jų negalima mesti į bendrą atliekų ar mišrių atliekų srautą, o visiems galutiniams vartotojams turi būti suteiktas nemokamas grąžinimas. Tai taikoma ir buitiniams, ir nebutiniams galutiniams vartotojams. Nemokamo baterijų atliekų paėmimo iš buitinių atliekų srauto sistema yra įdiegta mažmeninės prekybos vietoje, ir jas galima atvežti į atliekų surinkimo aikšteles.

Pramoninių baterijų ir akumuliatorių atliekos paprastai tvarkomos per specializuotus tiekėjus.

Akumuliatoriai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

16 06 01* baterijos
16 06 02* nikelio–kadmio akumulatoriai
16 06 03* baterijos, kuriose yra gyvsidabrio
20 01 33* baterijos ir akumulatoriai
20 01 34 baterijos ir akumulatoriai, nenurodyti 20 01 33*

Apibūdinimas. Automobilių akumulatoriai yra įkraunamos baterijos, tiekiančios elektros energiją transporto priemonės starterio varikliui, šviesoms ir užvedimo sistemai. Automobilių starterių akumulatoriai dažniausiai būna švino ir rūgšties tipo.

Automobiliams skirtos baterijos yra įtrauktos į 2014 m. Baterijų ir akumuliatorių taisyklių (*The Batteries and Accumulators Regulations*) taikymo sritį. Todėl vartotojai baterijų atliekas gali nemokamai gražinti į parduotuves, parduodančias panašaus tipo baterijas, arba nuvežti į DGASA.

Pavojingumas. Automobilių akumulatoriai yra labai toksiški vandens gyvūnams ir kenkia žmonių sveikatai. Švinas yra patvarus dirvožemyje bei nuosėdose ir bioakumuliuojamas vandens bei sausumos gyvūnuose bei augaluose.

Automobilių akumulatoriai taip pat yra esdinantys ir gali sukelti didelės energijos kibirkštis ar įkaisti, jei ant jų numetus arba padėjus metalinį daiktą įvyksta trumpasis jungimas.

Švino ir rūgšties akumulatoriai taip pat gali gaminti labai degų vandenilį, todėl įvykus elektros išlydžiams ar trumpam jungimui transporto priemonės akumulatoriai tampa labai pavojingi. Švino ir rūgšties, jeigu naudojami netinkamai, gali suskilti ir sprogti.

Nešiojamosios baterijos

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

16 06 01* švino akumulatoriai
16 06 02* nikelio–kadmio akumulatoriai
16 06 03* baterijos, kuriose yra gyvsidabrio
16 06 05 kitos baterijos ir akumulatoriai (įskaitant ličio baterijas)
20 01 33* baterijos ir akumulatoriai
20 01 34 baterijos ir akumulatoriai, nenurodyti 20 01 33*

Apibūdinimas. Nešiojamosios baterijos yra šarminės ir anglies–cinko (9 voltų, D, C, AA, AAA), gyvsidabrio oksido (disko formos, kai kurios cilindrinės ir stačiakampės baterijos), sidabro oksido ir cinko-orą (disko formos) ir ličio (9 voltų, C, AA, monetos formos, disko formos, įkraunamos baterijos). Nešiojamosioms baterijoms taip pat priskiriamos tos, kurios yra lizdinėse plokštelėse, naudojamose buitiniuose prietaisuose, žaisluose, mobiliuosiuose telefonuose, nuotolinio valdymo pultuose ir fotoaparatuose, laikrodžiuose ir kt.

Šie gaminiai įtraukti į 2014 m. baterijų ir akumuliatorių reglamentų (*Batteries and Accumulators Regulations*) taikymo sritį. Jų negalima išmesti į mišrių atliekų konteinerius. Vartotojai nešiojamų baterijų atliekas gali nemokamai gražinti bet kurioje parduotuvėje, parduodančioje panašaus tipo baterijas arba į nunešti vietinę DGASA.

Pavojingumas. Nešiojamosios baterijos paprastai yra mažesnės ir todėl turi mažesnę riziką nei automobilių akumulatoriai. Tačiau jos patekusios į komunalinių atliekų srautą įneša daug potencialiai pavojingų junginių, įskaitant cinką, šviną, nikelį, šarmus, manganą, kadmį, sidabrą ir gyvsidabrį. Jei ličio baterijos yra veikiamos vandens, įvyksta cheminė reakcija, kurios metu išsiskiria vandenilis ir didelis šilumos kiekis. Susilietimas su baterijos turiniu gali sudirginti odą ir akis. Įkvėpus garų ar dūmų, išsiskiriančių dėl karščio arba dėl didelio kiekio pažeistų baterijų, gali atsirasti kvėpavimo takų dirginimas.

Gesintuvai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

16 05 04* dujos slėginiuose konteineriuose (įskaitant halonus), kuriose yra pavojingų medžiagų

16 05 05 dujos slėginiuose konteineriuose, nenurodytos 16 05 04

Apibūdinimas. Yra du pagrindiniai gesintuvų tipai: slėginiai ir kasetiniai gesintuvai. Slėginiuose gesintuvuose propelentas yra laikomas toje pačioje dalyje, kaip ir pati gaisro gesinimo medžiaga. Priklausomai nuo naudojamos medžiagos, naudojami skirtingi propelentai. Naudojant sausus cheminius gesintuvus, paprastai naudojamas azotas; vandens ir putų gesintuvuose paprastai naudojamas oras. Slėginiai gesintuvai yra labiausiai paplitęs tipas. Kasetiniuose gesintuvuose propelento dujos yra atskiroje kasetėje, kuri praduriama prieš išleidžiant, todėl propelentas veikiamas gesinimo medžiagos. Šis tipas nėra toks dažnas.

Haloniniai gesintuvai dažniausiai yra žalios spalvos ir pažymėti „halonu“ arba „BCF“ (bromchlorodifluormetanas) ir gali būti laikomi toje pačioje saugioje vietoje kaip ir kiti gesintuvai.

Halonas buvo uždraustas 2003 m. pagal Ozono sluoksnį ardančių medžiagų reglamentą (1005/2009/EB), nes jis pažeidžia ozono sluoksnį. Halonas turi būti atskiriamas iš kitų atliekų ir sutvarkomas naudojant patvirtintus procesus. Naujesniuose gesintuvuose gali būti F-dujų, kurios taip pat plačiai naudojamos šaldymui ir oro kondicionavimui; tai yra klimato kaitos dujos, todėl privaloma nuvežti į gesintuvus platinančią įstaigą. Tie balionai priklauso gamintojui/ gesintuvo tiekėjui, todėl jie negali būti priskiriami atliekoms.

Pavojingumas. Gesintuvai paprastai yra veikiami slėgio ir turi būti traktuojami taip pat, kaip ir suslėgtų dujų balionai. Halonas yra stipri ozono sluoksnį ardanti medžiaga, o F-dujos yra stiprios klimato kaitos dujos.

Dujų balionai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

16 05 04* dujos slėginiuose konteineriuose (įskaitant halonus), kuriose yra pavojingų medžiagų

16 05 05 dujos slėginiuose konteineriuose, nenurodytos 16 05 04

Apibūdinimas. Į DGASA aikšteles dažnai atvežami dujų balionai/balionai, skirti šildymui, šaldymui, pramoniniam naudojimui ir kt. Juose gali būti dujų, pvz., propano arba butano, likučių, kurie yra degūs, aušinimo dujos, arba pramoninių dujų, tokių kaip anglies dioksidas, acetilenas ir deguonis, likučių.

DGASA darbuotojai, gavę balionus, turėtų apžiūrėti visus balionus ir atsižvelgti į baliono būklę, įskaitant vožtuvo pažeidimus ir jame esančių dujų rūšį. Visi pažeisti cilindrai turi būti izoliuoti.

Visi dujų balionai turi būti paženklinėti etiketėmis, nurodant turinį; tai turėtų būti pagrindinė priemonė turiniui, pavojui (-ams) ir baliono savininkui identifikuoti.

Dujų balionai priklauso gamintojui/pagrindiniam dujų tiekėjui, todėl jie negali būti priskiriami atliekoms. Paprasčiausias ir geriausias būdas atliekų surinkimo aikštelės darbuotojams šiuos balionus gražinti tiekėjams (įmonei, kuri šį balioną pripildė dujomis). Tiekėjo pavadinimas turi būti nurodytas ant baliono. Namų savininkai turėtų būti skatinami gražinti nepageidaujamus šildymo kuro balionus vietiniam pardavėjui. Jei baliono savininkas nenustatomas, kai kurios dujų skirstymo įmonės gali priimti dujų balionus pakartotiniam naudojimui. Jei balioną turi išmesti specializuotos įmonės, šiuo klausimu gali patarti pavojingų atliekų tvarkytoju.

Pavojingumas. Dujų balionuose, įskaitant suskystintų dujų balionus ir kitus dujų balionus, gali būti daug likusių dujų. Su šiomis dujomis susiję pavojai apima degumą, sprogimo pavojų, toksinį nuotėkio poveikį ir fizinius sugedusio baliono pavojus. Dujų išsiskyrimas uždaroje patalpoje gali išstumti deguonį ir sukelti uždusimą. Iš baliono pasklidus freonui, jis gali pažeisti odą. Dujų balionai yra veikiami slėgio ir gali sprogti kaitinant.

Dujų balionų ir jų turinio įvairovė gali kelti daugybę pavojų, todėl būtina nuspręsti, kuris yra svarbiausias, pasikalbėjus su atliekų turėtoju, įvertinus gaminio etiketę, saugos duomenų lapą arba, jei reikia, pasikonsultavus su atliekų surinkimo aikštelės darbuotoju.

Buitinė ir sodo chemija

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

- 20 01 14* rūgštys, pvz., ėsdinantys grindų valikliai
- 20 01 15* šarmai, pvz., balikliai
- 20 01 19* pesticidai
- 20 01 29* plovikliai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų
- 20 01 31* citotoksiniai ir citostatiniai vaistai
- 20 01 32 vaistai, nenurodyti 20 01 31

Apibūdinimas. Į šią kategoriją įeina įvairios buitinės ir sodo chemijos, kurias pateikiamos kartu su pakuote.

Toksiškos atliekos yra pesticidai (herbicidai, insekticidai ir fungicidai), piktžolių naikintuvai, seni vaistai, seni termometrai, kuriuose yra gyvsidabrio, ir vejai apdoroti skirtos cheminės medžiagos. Mažiau toksiškos buitinės pavojingosios atliekos apima ploviklius, dezinfekavimo priemones ir paviršių valiklius.

Ėsdinančias atliekas sudaro chloro balikliai, peroksidai, hipochloritai ir kai kurios trašos (keldamos gaisro pavojų, nes išsiskiria deguonį).

Degioms atliekoms priskiriami tirpikliai, tokie kaip acetonas (nagų lako valiklyje), kai kurie kanalizacijos valikliai, kai kurie grindų ir baldų lakai ir alkoholiai, tokie kaip chirurginis spiritas ar metilo spiritas.

Pavojingumas. Buitinės chemijos produktai gali būti suskirstyti į mažai pavojingas medžiagas, tokias kaip plovikliai ir skalbimo milteliai, ir pavojingesnes medžiagas, tokias kaip chloro balikliai ir peroksidai, kurie yra toksiški ir ėsdinantys. Sodo cheminės medžiagos paprastai nereaguoja, tačiau gali būti toksiškos arba oksiduojančios. Pesticidai (herbicidai, insekticidai, fungicidai) dažnai yra toksiški. Trašos yra oksiduojančios medžiagos ir gali būti sprogios, jei yra veikiamos šilumos ar šaltinio. Trašos, patekusios ant odos ir į akis bei įkvėpus nuodingų garų, yra toksiškos.

Buitinės ir sodo cheminės medžiagos turi daug pavojingųjų savybių, todėl būtina nuspręsti, kurios yra svarbiausios, pasikalbėjus su atliekų turėtoju, įvertinus gaminio etiketę ar saugos duomenų lapą arba, jei reikia, pasitarus su atliekų surinkimo aikštelės darbuotoju.

Namų savininkai turėtų žinoti, kad atliekos, pasižyminčios įvairiomis savybėmis, pavyzdžiui, oksiduojančios, degios, ėsdinančios ir toksiškos, prieš išvežant jas į atliekų surinkimo aikštelę, turi būti laikomos atskirai.

Automobilių gaminiai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

13 07 01* mazutas ir dyzelinis kuras

13 07 02* benzinas

16 01 13* stabdžių skystis

16 01 14* aušinamieji skysčiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų

16 01 15 aušinamieji skysčiai, nenurodyti 16 01 14

Apibūdinimas. Automobilių gaminiai, kurie gali būti atvežami į DGASA, apima degias ir toksiškas medžiagas, tokias kaip benzinas, dyzelinas, stabdžių skystis, pavarų dėžės skystis, aušinimo skystis ir rūdžių valiklis.

Pavojingumas. Aušinimo skystis yra labai toksiškas; saldaus skonio ir kvapo, todėl patrauklus vaikams ir augintiniams. Rūdžių valiklis yra ėsdinantis. Su šiais automobilių gaminiais susiję pavojai apima gaisro / sprogimo pavojų ir toksinį poveikį. Dūmai, juos įkvėpus gali sukelti galvos skausmą, galvos svaigimą, pykinimą ar mieguistumą.

Aliejus, riebalai, tepalai ir tepalų filtrai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

16 01 07* tepalų filtrai

20 01 26* aliejus ir riebalai, išskyrus maistinį aliejų ir riebalus (20 01 25)

Apibūdinimas. Tepalai ir tepalų filtrų atliekos, dažniausiai liekantys po automobilio priežiūros. Atliekų surinkimo aikštelės atliekų priėmimo kriterijai turėtų būti nustatyti siekiant paskatinti komercinius autoservisus, kuriuose susidaro alyvos ir alyvos filtrų atliekos, naudotis vienos iš daugelio surinkimo ir perdirkimo paslaugas teikiančių įmonių paslaugomis.

Pavojingumas. Tepalai ir kiti riebalai yra toksiški, ėsdinantys ir pavojingi sveikatai. Trumpalaikis per didelis naftos produktų poveikis gali sukelti galvos svaigimą, mieguistumą, galvos skausmą ir pykinimą. Taip pat gali atsirasti akių, odos ir gerklės dirginimas. Alyva ir kiti aliejai yra dažna vandens taršos priežastis. Net nedidelis kiekis gali padaryti daug žalos aplinkai. Alyvos taip pat yra degios ir kelia gaisro pavojų. Degimo metu gali susidaryti tankūs dūmai.

Ūkio būdų (pačių gyventojų) atliktų darbų atliekos

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

20 01 27* dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų

20 01 28 dažai, rašalas, klijai ir dervos, nenurodyti
20 01 27

20 01 13* tirpikliai

Apibūdinimas. Dažų ir lakų formulės per pastaruosius kelerius metus labai pasikeitė, pašalinus / sumažinus naudojamų sunkiųjų metalų kiekį ir pereinant prie vandens pagrindo dažų, kuriuose yra mažesnė lakiųjų organinių junginių (LOJ) koncentracija.

Nors didelė dalis vietoje gaunamų dažų ir kt. minėtų medžiagų gali būti nepavojingi, jie vis tiek gali sukelti netvarką, užteršimą ar nepatogumų. Pavojingi dažai ir tirpikliai paprastai yra specializuoti, pramoniniai, komerciniai ar senesni dažai, pažymėti kaip pavojingi produktai. Daugelis tirpiklių pagrindu pagamintų dažų nuėmiklių, dažų skiediklių (pvz., terpentino) ir medienos konservantų taip pat yra degūs ir toksiški.

Pavojingumas. Dauguma buitinių dažų dabar yra nepavojingi, tačiau juos reikia surinkti atskirai, kad juos būtų galima išmesti arba pakartotinai naudoti, nes dažai gali užteršti kitas atliekas arba surinkimo transporto priemonės. Išsilieję dažai gali sukelti ilgalaikį neigiamą poveikį vandens aplinkai. Dažų skardinės, jas pašildžius gali išsipūsti, todėl gali ištekėti dažai ar net sprogti. Dažai, tirpikliai ir skiedikliai yra toksiški prarijus.

Pagrindiniai pavojai kyla dėl senesnių dažų ir lakų, kuriuose gali būti bet kokių degių, kenksmingų, toksiškų ir kancerogeninių organinių tirpiklių.

Dūmų detektoriai

Atliekų sąrašo kodas ir pavadinimas

20 01 35* nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, (nenurodyta 20 01 21* ir 20 01 23*) kurioje yra pavojingųjų sudedamųjų dalių.

Apibūdinimas. Paprastai naudojami dviejų tipų dūmų detektoriai: fotoelektriniai (optiniai) detektoriai, kurie nekelia pavojaus aplinkai, ir jonizaciniai, kurie paprastai nekelia pavojaus. Jei detektorius yra pažeistas gaisro metu, gali išsiskirti americis, dėl kurio gali atsirasti žemo lygio radiacija.

Šie gaminiai yra įtraukti į EEĮ atliekų ir baterijų reglamentų taikymo sritį, pasibaigus jų galiojimo laikui, vartotojai juos gali atnešti į parduotuves, kuriose prekiaujama EEĮ. Jų negalima išmesti į mišrių atliekų kontenerius.

Pavojingumas. Dūmų detektoriuose yra americio – radioaktyvios medžiagos, kurią prarijus padidėja vėžio susirgimo rizika. Jonizacijos kameros dūmų detektoriuose nustatyta metinė dozė yra maždaug 0,1 mikrosiverto, palyginti su vidutine metine 4 037 mikrosivertų doze Airijoje. Maždaug 86 % šios dozės gaunama iš natūralių šaltinių. Žmogaus sukurti šaltiniai sudaro apie 14 %, kurių didžiąją dalį sudaro radioaktyvioji spinduliuotė, naudojama medicinoje.

Apskaičiuota galima dozė mechaninio dūmų detektoriaus pažeidimo atveju yra 80 mikrosivertų per metus, o tai yra labai mažai. Didelis kiekis dūmų detektorių vienoje vietoje gali sukelti ir daug didesnes dozes.

EEĮ

EEĮ atliekos tvarkomos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/19/ES 2012 m. liepos 4 d. Dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų. Parduotuvės, prekiaujančios elektros ir elektronine įranga turi sudaryti galimybę gyventojams nemokamai atiduoti namų ūkiuose susidariusias EEĮ atliekas. Gyventojui gali nemokamai priduoti EEĮ atliekas, jeigu perka naują elektroninę prekę įranga „vienas už vieną“, „panašią“, arba šias atliekas galima atvežti į DGASA.

Apibūdinimas

Siekiant efektyviai tvarkyti ir saugoti EEĮ atliekas atliekų surinkimo aikštelėse, šios atliekos turėtų būti suskirstytos į kategorijas. Kiekvienos iš šių kategorijų reikalavimai aptariami žemiau:

1. EEĮ liuminescencinės lempos ir kompaktinės fluorescencinės lemputės (CFL)
2. EEĮ šaldytuvai ir šaldikliai
3. EEĮ stambi buitinė technika
4. EEĮ mišri (smulki) buitinė technika
5. EEĮ televizoriai ir monitoriai

Būtina pažymėti, kad ne visos EEĮ atliekos yra pavojingos; pvz., viryklės ir skalbimo mašinos yra nepavojingosios, o šaldytuvai ir šaldikliai yra pavojingosios atliekos dėl juose esančių aušinimo skysčio. Kiti nepavojingų EEĮ atliekų pavyzdžiai yra buitiniai prietaisai, tokie kaip virduliai, skrudintuvai ir kt., kuriems taikomas kodas 20 01 36.

EEĮ atliekos niekada negali būti šalinamos į mišrių atliekų srautus, tai rodo aukščiau pavaizduotas perbrauktas šiukšliadėžės simbolis. EEĮ atliekų direktyva skirta skatinti ir reguliuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą, pakartotinį naudojimą, perdirbimą ir panaudojimą.